

Sygn. akt IV CSK 632/18

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości P. w W. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w upadłości likwidacyjnej w W.
przeciwko M. S.
o uznanie czynności za bezskuteczną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 lipca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 30 stycznia 2018 r., sygn. akt V ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację pozwanego M. S. od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 9 listopada 2016 roku, w którym uwzględniono powództwo syndyka masy upadłości P. w W. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w W. o uznanie za bezskuteczną z mocy prawa w stosunku do masy upadłości umowy przelewu wierzytelności przysługujących tej spółce na mocy wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w G. z dnia 25 maja 2007 roku sygn. akt IX GC (...), zawartej w dniu 18 lutego 2010r. pomiędzy pozwanym M. S. , a P. spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwanego. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona, Sąd Apelacyjny dopuścił się bowiem rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego i materialnego, w tym art. 127 i art. 134 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 1112 - dalej: „p.u.n.”), art. 189 k.p.c., art. 378 § 1 i art. 328 § 2 k.p.c., a także art. 379 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 p.u.n. przez nieuwzględnienie okoliczności, że pozew został wniesiony przez osobę nie będącą syndykiem jak również nieposiadającą interesu we wniesieniu powództwa o ustalenie i niedostateczne rozpoznanie zarzutów apelacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym - a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, nie publ. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ.).

Argumentacja przedstawiona przez skarżącego nie wskazuje, by taka sytuacja miała miejsce w sprawie, w której wniesiono skargę. Przede wszystkim pozwany nie przytoczył argumentów wykazujących, że rzeczywiście skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i w czym - w jego ocenie - wyraża się ta „oczywistość”, ograniczając się do posłużenia w stosunku do wszystkich zarzutów na podstawie, których zwalcza zakwestionowane rozstrzygnięcie określeniem, że opisane w nich naruszenia mają rażący charakter. Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że skarżący oczekuje w istocie od Sądu Najwyższego oceny podstawy skargi w ramach instytucji „predsądu”, co jest niedopuszczalne. Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, wszystkie kwestie, na których pozwany opiera twierdzenie o oczywistej zasadności skargi, były przedmiotem obszernych ustaleń i rozważań Sądu drugiej instancji. Nie można stwierdzić, by sformułowane przez ten Sąd wnioski były w oczywisty sposób nieprawidłowe, zgodnie z opisanym wyżej rozumieniem przesłanki oczywistej zasadności skargi.

Ponadto zagadnienie działania w postępowaniu osób powołanych do pełnienia funkcji syndyka na mocy art. 25 ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka (Dz.U. Nr 123, poz. 850 ze zm. - dalej: „u.l.s.”) lecz nie posiadających licencji zostało ostatecznie rozstrzygnięte w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2012 r. (III CZP 80/12, OSNC 2013, nr 6, poz. 73). Sąd Najwyższy stwierdził, że osoba powołana do wykonywania funkcji syndyka na podstawie art. 25 u.l.s., która nie uzyskała licencji syndyka do dnia 25 października 2010 r., nie traciła z tego powodu uprawnień do dalszego wykonywania funkcji syndyka w postępowaniu upadłościowym, w którym uprzednio powierzono jej taką możliwość. Sprawowanie przez taką osobę funkcji syndyka w postępowaniu upadłościowym obejmowało także uprawnienie do występowania w imieniu masy upadłości w postępowaniu sądowym. Zarzut nieważności postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.) nie zasługuje zatem na podzielenie.

Stanowisko Sądu Apelacyjnego w kwestii interesu prawnego powoda do wytoczenia powództwa o uznanie czynności za bezskuteczną, nie może być uznane za oczywiście bezzasadne, skoro odpowiada wskazaniom wynikającym z orzecznictwa Sądu Najwyższego, z respektowaniem zasady, że interes prawny należy pojmować elastycznie, z uwzględnieniem szeroko pojmowanego dostępu do sądów, celowościowej jego wykładni, konkretnych okoliczności sprawy i tego czy w drodze innego powództwa strona może uzyskać pełną ochronę (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2004 r., II CK 387/02, nie publ. i z dnia 15 marca 2013 roku, V CSK 288/12, nie publ. oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2018 roku, I CSK 184/17, nie publ., z dnia 2 lipca 2015 roku, V CSK 640/14, nie publ., z dnia 12 stycznia 2012 roku, II CSK 273/11, OSNC -ZD 2013, nr B, poz. 27, i z dnia 8 stycznia 2010 r., IV CSK 298/09, OSNC - ZD 2010, nr 3, poz.88).

Przyjęta przez Sąd Apelacyjny wykładnia pojęcia „wartości świadczenia upadłego przekraczającej w rażącym stopniu wartość świadczenia otrzymanego przez upadłego”, w rozumieniu art. 127 ust. 1 u.p.u. również nie budzi zastrzeżeń w kontekście poglądów doktryny i judykatury. Nie sposób nie dostrzec, że ustawodawca posłużył się zwrotem niedookreślonym przy konstruowaniu przesłanek bezskuteczności czynności prawnej *ex lege*, pozostawiając ostateczną

ocenę do uznania sądu, odnoszącego się do konkretnych okoliczności danej sprawy (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2010 r., I CSK 69/10, nie publ. i z dnia 12 lutego 2010 r., II CSK 815/14, nie publ.).

Lektura motywów zaskarżonego rozstrzygnięcia nie potwierdza również tezy o rażącej wadliwości jego konstrukcji z perspektywy regulacji art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i niedostatecznym odniesieniu się do zarzutów apelacji. Z uzasadnienia orzeczenia wynika, że Sąd drugiej instancji zaakceptował ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu Okręgowego, rozważając postawione w apelacji przez skarżącego zarzuty. Nie podzielenie przez Sąd Apelacyjny stanowiska skarżącego, nie oznacza, że zarzuty apelacji nie zostały rozpoznane i by nie została zrealizowana zasada apelacji pełnej.

W konsekwencji analiza wniosku, na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi do oceny, że stanowi ono konsekwencję jaskrawych błędów w podejmowanych działaniach procesowych czy wykładni prawa.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.